

М. М. Комариця

Мудрий Василь Миколайович

МУДРИЙ Василь Миколайович (псевд.: Вавринич, Вавричан, Я. В. Борович; 19. 03. 1893, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну Терноп. обл. – 19. 03. 1966, м. Йонкерс, шт. Нью-Йорк, США) – громадсько-політичний діяч, журналіст. Дійсний член НТШ (1958). Закін. укр. гімназію в Тернополі, від 1912 навч. у Львів. університеті. 1913 став чл. управи Укр. студент. союзу та проводу Академ. громади. 1917 виїхав до м. Проскурів (нині Хмельницький), де завідував школами та вів курси українознавства; 1918–19 – чл., 1920 – голова земської управи; згодом – повіт. комісар освіти. 1921 повернувся до Львова з Армією УНР. Став співзасн., секр. і скарбником (1921–25) Львів. таєм. укр. університету, де завершив освіту. Від 1923 – співроб., 1927–35 – гол. ред. г. «Діло». Водночас від 1921 – чл. гол. управи, 1925–31 – ген. секр., 1932–39 – 1-й заступник голови товариства «Просвіта»; 1931–33 – голова Комітету з побудови пам'ятника на могилі І. Франка; 1933 – голова Укр. громад. комітету рятунку України, створ. з метою надання допомоги населенню, що потерпало від голодомору в УСРР. Співзасн. (1925), 1-й заступник голови (1928–35), голова (1935–39) УНДО, автор його програми, що базувалася на ідеології укр. державності, соборництва, демократизму та мала антикомуніст. спрямування (політику УНДО підтримувала г. «Діло»). За політ. і громад. діяльність 1920, 1922 й 1930 був заарешт. польс. владою. 1935 обраний послом до сейму Польщі. Як віце-маршалок та голова Укр. парламент. репрезентації, в сеймі обстоював необхідність укр.-польс. порозуміння; 1938, після нового наступу польс. влади на права українців, оголосив недійсною т. зв. політику нормалізації. Після поділу Польщі між Німеччиною та СРСР – секр. Укр. нац. комітету в Кракові. Влітку 1941 повернувся до Львова. Працював секр. Укр. нар. комітету, вміщував публікації в г. «Ідея і чин». 1943–44 – співроб. референтури зовн. зв'язків Проводу укр. націоналістів. Виїхав до Німеччини, де відновив

УНДО. 1944–47 – віце-президент УГВР, 1945–49 – виконав. голова Центр. представництва укр. еміграції в Німеччині (опікувався забезпеченням правового статусу укр. емігрантів). 1949 емігрував до США. Член політ. ради, 1953–66 – виконав. дир. УККА, голова Об'єдн. українців в Америці «Самопоміч» і ред. його друк. органу «Новий світ». Серед праць – «Боротьба за огнище української культури на західних землях України» (1923), «Роля “Просвіти” в українському житті» (1928), «Українське національно-демократичне об'єднання і його національне середовище» (1929), «Лихоліття України» (1933; усі – Львів), «Український університет у Львові (1921–1925)» (Нюрнберг, 1948), «Іван Франко як громадський діяч» (Нью-Йорк, 1957), «Змагання за українські університети в Галичині» (Л.; Нью-Йорк, 1999). Друкував статті в періодиці, зокрема г. «Свобода», «Новий Світ», серій. наук. вид. «Записки НТШ». Ред. ювіл. зб. «Lviv: A Symposium on its 700th Anniversary» («Львів: Симпозіум до 700-річчя заснування», Нью-Йорк, 1962).

Рекомендована література

1. Василь Мудрий, редактор і провідний діяч в Україні і на еміграції, помер у Йонкерсі на 73-му році життя // Свобода. 1966, 22 берез.;
2. Комариця М. Мудрий Василь // Укр. журналістика в іменах. Вип. 1. Л., 1994;
3. Грабовський С. Василь Мудрий: свобода бути собою // День. 2015, 21 серп.

Бібліографічний опис:

Мудрий Василь Миколайович / М. М. Комариця // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69819>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).